

Vreme: 31.08.2026 14:55

Medij: nedeljnik.rs

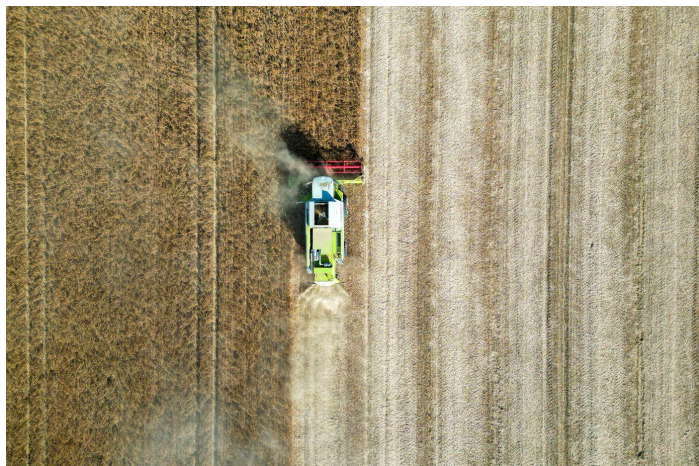
Link: <https://www.nedeljnik.rs/kako-do-jeftinije-hrane-i-jake-poljoprivrede-fiskalni-savet-predlaže-temeljnu->

Autori: Redakcija

Teme: putna mreža Republike Srbije

Naslov: Kako do jeftinije hrane i jake poljoprivrede: Fiskalni savet predlaže temeljnu reformu agrara

6674

Fiskalni savet ocenio je da je potrebna temeljna reforma poljoprivrede Srbije jer ona u poslednjih 10-15 godina nije povećavala proizvodnju, iako se za nju godišnje iz budžeta daje po oko 1,4 milijarde evra, dok je za to vreme privreda porasla za oko 40 odsto. U danas objavljenoj analizi "Poljoprivreda Srbije između stagnacije i reforme: Proizvodnja, [...]"

Fiskalni savet ocenio je da je potrebna temeljna reforma poljoprivrede Srbije jer ona u poslednjih 10-15 godina nije povećavala proizvodnju, iako se za nju godišnje iz budžeta daje po oko 1,4 milijarde evra, dok je za to vreme privreda porasla za oko 40 odsto.

U danas objavljenoj analizi "Poljoprivreda Srbije između stagnacije i reforme: Proizvodnja, cene i agrarna politika", Fiskalni savet je upozorio da je produktivnost poljoprivrede u Srbiji na trećini proseka EU, mlečnost po kravi je upola manja, a prinosi po hektaru su za četvrtinu niži.

zastarela mehanizacija, stariji radnici

"Čak 90 odsto traktora i tri četvrtine kombajna starije je od deset godina. Međunarodna konkurentnost sektora postepeno slabi, na šta ukazuje osetno brži rast uvoza od izvoza, dok je proizvodnja znatno nestabilnija nego u većini evropskih zemalja, pre svega zbog nedovoljnog prilagođavanja sušama i drugim klimatskim rizicima", saopštilo je to nezavisno telo.

Fiskalni savet kao verovatno najveće ograničenje za budući razvoj poljoprivrede vidi brzo smanjivanje radne snage jer podaci pokazuju da je između dva Popisa poljoprivrede ukupan obim rada u tom sektoru opao za više od 20 odsto, a gotovo polovina nosilaca gazdinstava je starija od 65 godina.

Ogroman budžet se troši na pogrešan i nestabilan model

Savet smatra da problem nije koliko novca daje država, već kako se on koristi i zaključuje da država mora da napravi zaokret u agrarnoj politici da bi se oživeo razvoj tog važnog sektora koji, pored ekonomskog, ima veliki socijalni i strateški značaj.

Fiskalni savet je naglasio da je jedna od retkih dobrih vesti to što se za poljoprivredu već daje dovoljno novca iz budžeta - oko 1,4 milijarde evra godišnje - kada se uključe sve subvencije, refakcije za gorivo i druga davanja, pa potrebna reforma u načelu ne zahteva dodatna budžetska izdvajanja.

"Međutim, struktura te podrške bitno se razlikuje od savremene agrarne prakse: za razliku od EU, u Srbiji su direktna plaćanja daleko više vezana za količinu proizvodnje, broj grla i utrošene inpute. S druge strane, u Srbiji su zapostavljene eko-šeme, (nagrade za primenu eko-praksi), redistributivna plaćanja (dodatna podrška) za mala i srednja gazdinstva, kao i drugi mehanizmi za podsticaj ulaganja u modernizaciju, očuvanje zemljišta i voda", naveo je Fiskalni savet.

Konstatovano je da "država pretežno finansira održavanje tekućeg i neuspešnog agrarnog modela, umesto da raspoloživa sredstva koristi za njegovu transformaciju ka produktivnijoj, konkurentnijoj i otpornijoj poljoprivredi", a problem je i nestabilnost sistema jer su samo u periodu 2023-2025. propisi o raspodeli podsticaja menjani 34 puta.

Fiskalni savet je ocenio da takav sistem otežava dugoročno planiranje i obeshrabruje investicije, posebno u sektorima poput stočarstva i višegodišnjih zasada, gde je dugotrajan povrat ulaganja.

Vreme: 31.08.2026 14:55

Medij: nedeljnik.rs

Link: <https://www.nedeljnik.rs/kako-do-jeftinije-hrane-i-jake-poljoprivrede-fiskalni-savet-predlaze-temeljnu->

Autori: Redakcija

Teme: putna mreža Republike Srbije

Naslov: Kako do jeftinije hrane i jake poljoprivrede: Fiskalni savet predlaže temeljnu reformu agrara

Slaba proizvodnja diktira visoke cene hrane

Neuspešna agrarna politika, kako je ukazano, utiče i na visoke cene hrane koje sve više osećaju građani jer hrana u Srbiji danas košta oko 96 odsto proseka EU.

Savet je naveo da je tačno da skupa hrana u Srbiji nije posledica samo poljoprivrede, jer značajan deo cenovnih pritisaka nastaje i u preradi, distribuciji i maloprodaji, ali niska produktivnost domaće proizvodnje predstavlja deo problema.

"Posebno je indikativno to što su najviše cene baš u onim segmentima u kojima su i strukturni problemi domaće poljoprivrede najdublji, poput stočarstva", ukazao je Fiskalni savet.

Predlog postupne reforme u tri faze

Dodaje da su gotovo svi problemi domaće poljoprivrede strukturne prirode i akumuliraju se decenijama, a svako dalje "guranje pod tepih" povećava ekonomske troškove njihovog rešavanja.

Fiskalni savet smatra da više nema prostora za parcijalne korekcije i ad hoc regulatorne intervencije koje mogu privremeno ublažiti posledice, ali ne otklanjaju njihove uzroke, a neretko stvaraju nove trajne budžetske obaveze.

"Zato je potrebna postepena, ali temeljna reforma agrarne politike koja, iako ne zahteva povećanje ukupnog agrarnog budžeta, zahteva drugačiju upotrebu raspoloživih sredstava. To podrazumeva postepeno smanjivanje značaja proizvodno vezanih subvencija i drugih kratkoročnih mera, a veće oslanjanje na investicije, redistributivna plaćanja, upravljanje rizicima i mere usmerene na kvalitet i bezbednost hrane i očuvanje prirodnih resursa", naveo je Savet i predložio mogući pravac reforme koja bi se sprovodila fazno, tokom 6-10 godina.

U prvoj fazi prioritet bi, po toj preporuci, bila stabilizacija pravila i vraćanje predvidivosti sistema, uz uvođenje redistributivnih plaćanja i pilot eko-šema.

U narednoj fazi postepeno bi se menjala struktura podrške - sve veći značaj dobijale bi mere za dobrobit životinja, očuvanje kvaliteta zemljišta i voda, dok bi se proizvodno vezana plaćanja ograničila na sektore u kojima za njih postoji jasno ekonomsko opravdanje.

"U završnoj fazi novi instrumenti postali bi okosnica sistema koji bi se time približio savremenoj arhitekturi Zajedničke poljoprivredne politike EU, uz uvažavanje specifičnosti domaće poljoprivrede", zaključio je Fiskalni savet.

Neophodno jačanje institucija, infrastrukture i lanca snabdevanja

Ključ reforme, piše dalje, nije samo izbor subvencija, već sposobnost države da sprovede i kontroliše nov, složeniji sistem jer Srbija sada nema dovoljno razvijene elektronske registre, kontrolne mehanizme, laboratorijske i stručne kapacitete koje takav model zahteva.

Zbog toga, kako je ocenjeno, institucionalno jačanje mora početi odmah kroz uspostavljanje IACS/LPIS sistema (Integrisan administrativni i kontrolni sistem i Sistem identifikacije zemljišnih parcela), unapređenje registra gazdinstava, jačanje inspekcija i specijalizovanih službi i obezbeđivanje dovoljnog broja stručnih kadrova.

Reforma se, navedeno je u analizi, tu ne završava već je neophodno povećati javna ulaganja u infrastrukturu, a pre svega u navodnjavanje i odvodnjavanje, zaštitu od poplava i bujica, skladišne kapacitete i lokalnu i atarsku [putnu mrežu](#).

"Istovremeno, povećanje produktivnosti primarne proizvodnje mora biti praćeno boljim funkcionisanjem čitavog lanca snabdevanja hranom: većom transparentnošću cena i marži, jačanjem pregovaračke pozicije poljoprivrednika i razvojem zajedničke logističke infrastrukture", preporučio je Fiskalni savet.

